

The Abraham Arbesfeld
Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

*Positive
Psychology &
Hakaras Hatov, in
Sefer Shemos & in
our Daily Lives*



Rabbi Dr. Eliezer Schnall

יד' טבת תשע"ג • December 30th 2012

(1) רש"י – שמות (ז:ט)

אמר אל אהרן - לפי שהגין היאור על משה כשנשלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו לא בדם ולא בצפרדעים, ולקה על ידי אהרן:

(2) רש"י – שמות (ח:יב)

אמר אל אהרן - לא היה העפר כדאי ללקות על ידי משה לפי שהגין עליו כשהרג את המצרי ויטמנהו בחול ולקה על ידי אהרן:

(3) בראשית (כט:לה)

נתפר עוד ונתלד בן נתאמר הפעם אוֹדָה אֶת ה' על כן קראָה שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתַּעֲמֵד מִלְדָּת:

(4) בראשית רבה (צח:ו)

יהודה אתה יודוך אחיך נקראין על שמך אין אדם אומר ראובני אנה שמעוני אנה, אלא יהודי אנה

(5) תלמוד בבלי – מס' ברכות (ז:)

ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי: מיום שברא הקדוש ברוך הוא את עולמו לא היה אדם שהודה להקדוש ברוך הוא עד שבאתה לאה והודתו, שנאמר הפעם אודה את ה'.

(6) מדרש רבה – בראשית (עא:ד)

ר' ברכיה בשם ר' לוי לכהן שירד לגורן נתן לו א' כור של מעשר ולא החזיק לו טובה ואחד נתן לו קומץ של חולין והחזיק לו טובה אמר ליה אדוני הכהן אני נתתי לך כור וזה לא נתן לך אלא קומץ ואתה מחזיק לו טובה אמר ליה את מחלקי נתת לי אבל זה נתן לי משלו לפיכך אני מחזיק לו טובה, כך לפי שהיו אמהות סבורות שזו מעמדת שלשה וזו מעמדת שלשה, וכיון שילדה לאה בן ד' אמרה הפעם אודה את ה'

(7) תהלים (קז:א)

הדו' לה' פי טוב פי לעולם חסדו:

(8) תהלים (ט:ט)

אוֹדָה ה' בְּכָל לְבַי אֶסְפְּרָה כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ:

(9) תהלים (ל:ג)

לְמַעַן יִזְמְרֶךָ כְּבוֹד וְלֹא יִדְּם ה' אֱלֹהֵי לְעוֹלָם אוֹדְךָ:

(10) תהלים (קטז:יב)

מָה אָשִׁיב לִי כָּל תַּגְּמוּלוֹהֵי עָלַי:

(11) ספר החינוך (מצוה לג') – מצות כיבוד אב ואם

משרשי מצוה זו, שראוי לו לאדם שיכיר ויגמול חסד למי שעשה עמו טובה, ולא יהיה נבל ומתנכר וכפוי טובה...האב והאם הם סיבת היותו בעולם, ועל כן באמת ראוי לו לעשות להם כל כבוד וכל תועלת שיוכל, כי הם הביאוהו לעולם, גם יגעו בו כמה יגיעות בקטנותו.

(12) שמות (כ:יב)

כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ לְמַעַן יֵאָרְכוּן יְמֵיךָ עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לְךָ:

(13 דברים (ה:טז))

כָּבֵד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ ה' אֱלֹהֶיךָ לְמַעַן יֵאָרִיכְךָ וְלִמְעַן יֵיטֵב לָךְ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ:

(14 דברים (כו:טז))

אָרוּר מִקְלָה אָבִיו וְאִמוֹ וְאָמַר כָּל הָעַם אָמֵן:

(15 משלי (כג:כב))

שָׁמַע לְאָבִיךָ זֶה יִלְדָּךָ וְאֵל תָּבוֹז כִּי יִקְנֶה אִמְךָ:

(16 ויקרא (ז:יב))

אִם עַל תּוֹדָה יִקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל זֶבַח הַתּוֹדָה חֲלוֹת מִצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מִצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשֶּׁמֶן וְסִלַּת מִרְבֶּכֶת חֲלוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן:

(17 תלמוד בבלי – מס' ברכות (נד:))

אמר רב יהודה אמר רב: ארבעה צריכין להודות - יורדי הים, הולכי מדברות, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא

(18 פירוש רבינו בחיי עה"ת (ויקרא ו:ב))

קרבת תודה בא על הנס, והוא לשון הודאה אם היה חולה ונתרפא מביא קרבן תודה, הוא שכתוב: (תהלים קז, כב) "ויזבחו זבחי תודה ויספרו מעשיו ברנה", או שאר שמחות כגון שמחת חתן וכלה, שנאמר: (ירמיה לג, יא) "קול ששון וקול שמחה וגו' מביאים תודה בית ה'"

(19 יונה (ב:י))

וְאֵנִי בְּקוֹל תּוֹדָה אֲזַבְחָה לָךְ אֲשֶׁר נִדְרָתִי אֲשַׁלְמָה יְשׁוּעָתָה לְה':

(20 בראשית (ח:כ))

וַיִּבֶן נֹחַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ:

(21 ויקרא רבה (ט:ז))

רבי פנחס ורבי לוי ורבי יוחנן בשם ר' מנחם דגליא לעתיד לבא כל הקרבנות בטלין וקרבת תודה אינו בטל

(22 שלחן ערוך – או"ח (נא:ט))

מזמור לתודה (תהילים ק, א - ה) יש לאומרה בנגינה, שכל השירות עתידות ליבטל חוץ ממזמור לתודה.

(23 דברים (כו:ב))

וְלִקְחֹת מִרְאשֵׁית כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר תִּבְיֵא מֵאֲרָצְךָ אֲשֶׁר יִי אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ וְשִׁמְתָּ בַטֶּנָּא וְהִלַּכְתָּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְשִׁפְן שְׁמוֹ שָׁם:

(24 דברים (כו:ח-י))

(ח) וַיִּזְבְּחוּ וַיִּזְבְּחוּ בְיַד חֲזֵקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה וּבְכִמְרָא גְדֹל וּבְאִתּוֹת וּבְמִפְתִּים: (ט) וַיִּבְאֲנוּ אֶל הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֵּן לָנוּ אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבָשׁ: (י) וַעֲתָה הִנֵּה הִבְאִיתִי אֶת רֵאשֵׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לִּי וַיְהַנַּחְתוּ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי יְיָ אֱלֹהֶיךָ:

(25 תלמוד בבלי – מס' עבודה זרה (ה:))

בני כפויי טובה, דכתיב: האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל.

(26) בראשית רבה (לח:ט)

אשר בנו בני האדם א"ר ברכיה וכי מה נאמר בני חמריא או בני גמליא אלא בנוי דאדם קדמאה מה אדם הראשון אחר כל הטובה שעשיתי עמו אמר האשה אשר נתתה עמדי וגו' כך שנתים מדור המבול עד דור הפלגה, ויהי כל הארץ שפה אחת,

(27) בראשית רבה (נ:א)

ומה אם לוט על ידי שכבד את המלאך נשא לו פנים, לך לא אשא פנים מפניך ומפני אבותיך, (במדבר ו) ישא ה' פניו אליך.

(28) בראשית רבה (עט:ו)

ויחן את פני העיר התחיל מעמיד הטליסין ומוכר בזול, הדא אמרת שאדם צריך להחזיק טובה למקום שיש לו הנאה ממנו

(29) רש"י – דברים (כג:ח)

לא תתעב מצרי - מכל וכל אף על פי שזרקו זכורכם ליאור. מה טעם, שהיו לכם אכסניא בשעת הדחק. לפיכך -

(30) מדרש שכל טוב (שמות פרק א)

ויקם מלך חדש. כלומר ויקם מלך מצרים לחדש גזירותיו על מצרים: אשר לא ידע את יוסף. כלומר היה כפוי טובה, כאילו לא הכיר את יוסף, ושכח את כל חסדיו שהביא את כל הכסף ביתה פרעה, וקנה אותם ואת אדמתם לפרעה, ועכשיו כפר ובגד בו, וכשם שכפר ביוסף, כך כפר בבוראו, שהרי אמר לו יוסף את אשר האלהים עושה הראה את פרעה (בראשית מא כח), והוא אמר לא ידעתי ה' (שמות ה ב), ארורין הן הרשעים שהן כפויי טובה, כופרין במי שהוא עושה עמהן טובה

(31) דברים (כג:ד-ה)

(ד) לא יבא עמוני ומואבי בקהל יי גם דור עשירי לא יבא להם בקהל יי עד עולם: (ה) על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרם לקללך:

(32) רמב"ן (שם, פסוק ה')

והנראה אלי כי הכתוב הרחיק שני האחים האלה שהיו גמולי חסד מאברהם, שהציל אביהם ואמם מן החרב והשבי (בראשית יד טז), ובזכותו שלחם השם מתוך ההפכה (שם יט כט). והיו חייבין לעשות טובה עם ישראל, והם עשו עמהם רעה

(33) אבן עזרא (שמות כ:א)

ומשה פי' זה בפרשת כי ישאלך בנך (דבר' ו, כ), כי טעם השאלה, למה אנו חייבים לעשות מצות השם יותר מכל האדם, והלוא בורא אחד לכולנו. והנה הזכיר שלש תשובות. הא', עבדים היינו לפרעה (שם שם, כא), והוא עשה לנו זאת הטובה הגדולה, על כן אנו חייבין לשמור כל מה שיצונו, אפילו לא היינו יודעים טעם מצותיו.